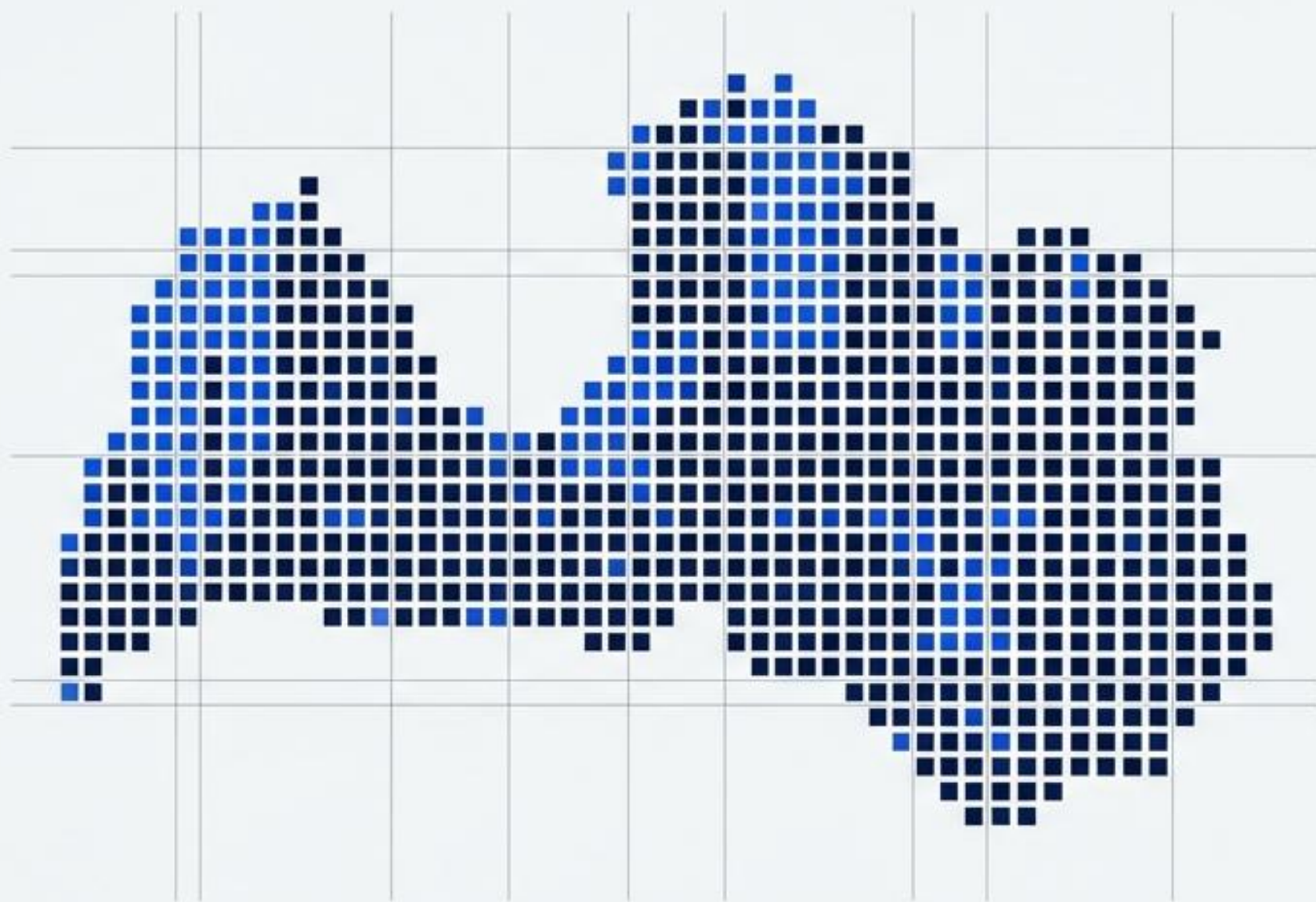

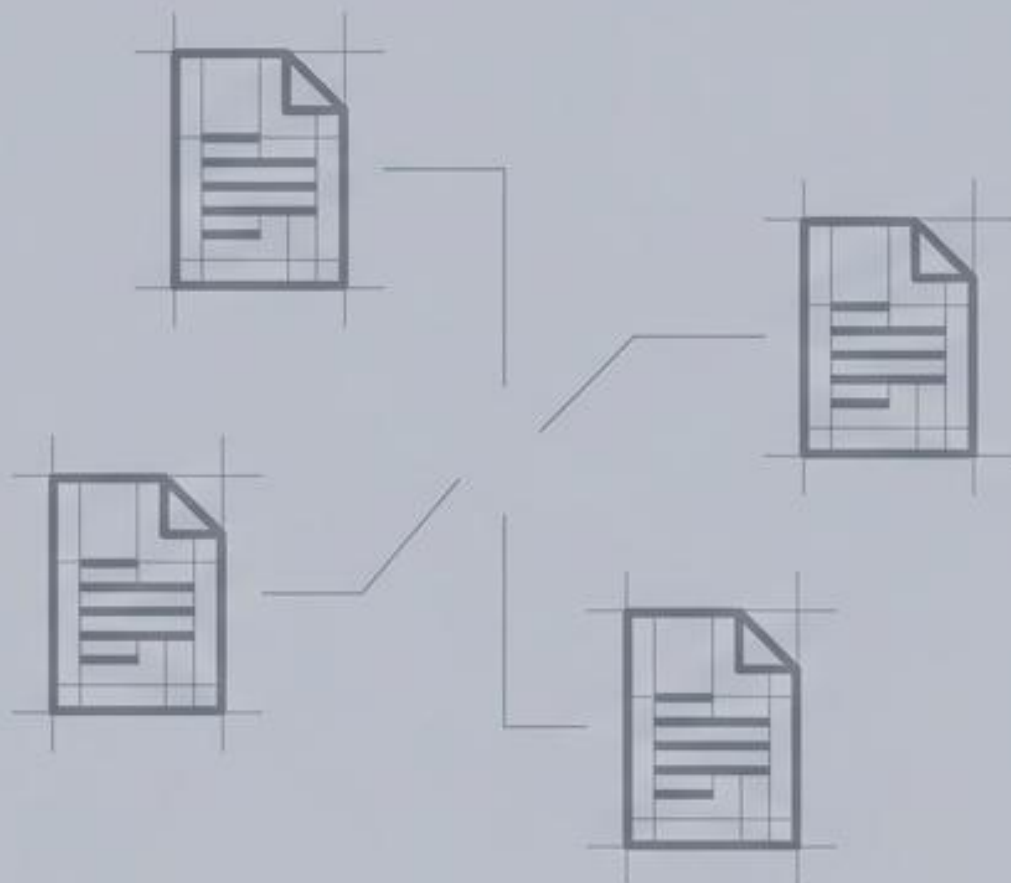
Dati valsts izaugsmei: CSP Pārmaiņas un Attīstība 2024–2028

Ceļā uz viedu, drošu un automatizētu
valsts datu pārvaldību

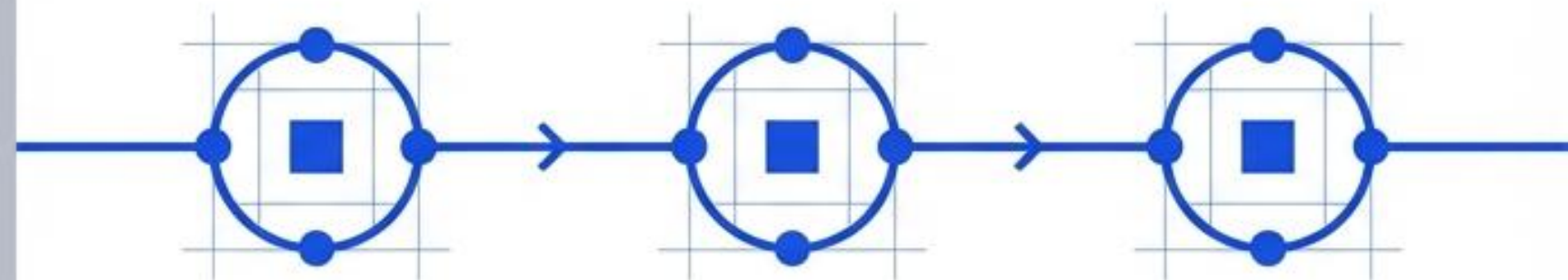

Esošā situācija

- Dati sadrumstaloti dažādās iestādēs un sistēmās
- Informācija nav savstarpēji savienota
- Vairākkārtēja datu iesniegšana rada lieku birokrātiju
- Dati nav savlaicīgi pieejami lēmumu pieņēmējiem

CSP Vīzija

- Dati kā valsts digitālās infrastruktūras pamatelements
- Automātiska un droša datu aprīte
- Novērsta informācijas dublēšanās
- Kvalitatīva, reāllaika informācija valsts lēmumu pieņemšanai

CSP Stratēģiskie mērķi 2024–2028

-50%

Uzņēmēju administratīvais
slogs

100%

Datu atkārtota
izmantojamība

24h

Datu pieprasījumu izpilde
vidēji vienas diennakts laikā

100%

Oficiālās statistikas
publicēšana noteiktajos
termiņos

1

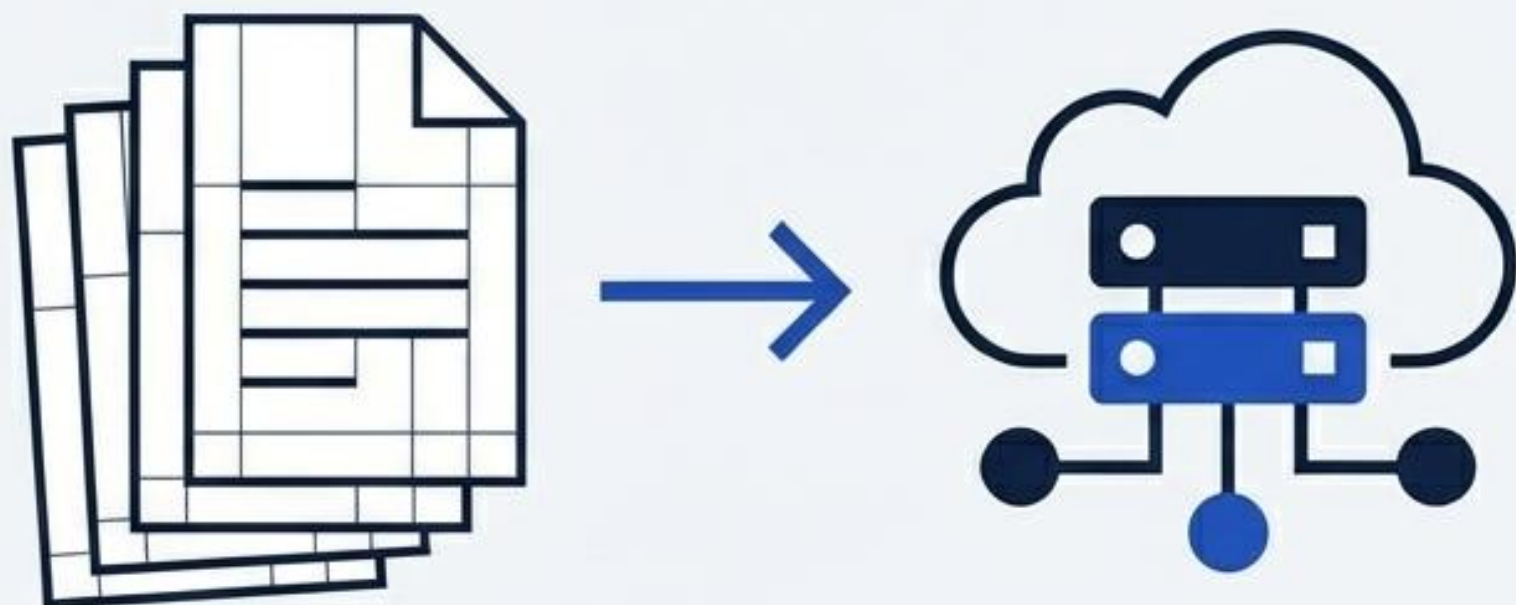
Centralizēts nacionālo
indikatoru aprēķins CSP
atbildībā

Iekšējā strukturālā reforma (2024–2025)

Pāreja no papīra aptaujām un manuāliem procesiem uz automatizētu datu plūsmu un savietojamību.

Strukturālās izmaiņas

- Izveidotas jaunas datu un tehnoloģiju struktūrvienības
- Likvidētas nodaļas ar dublējošām funkcijām

Rezultāts - Efektīvāka pārvalde

79

**amata vietas
optimizētas**

34 vietas
likvidētas

42 vietas pārorientētas
uz jaunajām datu un
mākslīgā intelekta
funkcijām

Tūlītējs ieguvums: Birokrātijas mazināšana uzņēmējiem

Samazināts slogs šodien

- ✓ Atcelti 4 apgrozījuma pārskati (aptver 80% tirdzniecības/pakalpojumu nozares)
- ✓ Lauksaimniecības apsekojumos samazināts rādītāju skaits par 36

Nākotnes soļi (2026)

- Pārskatu '1-gada' un '1-DDV' apvienošana jaunā formā '4-gada'
- Pārskata '2-darbs' apvienošana ar VID darba devēja ziņojumu
- Veidlapu '1-reģistrs' un '4-reģistrs' atcelšana

CSP kā valsts datu “Vienas pieturas punkts”

Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā (54. pants) pilnvaro CSP kļūt par centrālo valsts datu mezglu.

Trīs jauni datu apstrādes nolūki likumā

1. Politikas plānošana

2. Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana

3. Pētniecība un inovācijas

Tehnoloģiskais lēciens: ERAF investīcijas

Pīlārs 1: Drošā datu apstrādes vide

- Vienota un auditējama vide datu analīzei un pētniecībai
- Salāgotu datu saņemšana dažu dienu, nevis mēnešu laikā
- Augstākie datu aizsardzības standarti

Pīlārs 2: Sistēma DELTA

- Jauna automatizēta datu elektroniskās vākšanas un transformācijas sistēma
- Tieša integrācija ar valsts sistēmām (eAdrese, Uzņēmumu reģistrs, VID)
- Aizstāj novecojušās ievades platformas, nodrošinot automātisku validāciju

Inovāciju centrs: Mākslīgā intelekta revolūcija CSP

CSP kļūst par valsts datu inovāciju **centru**, automatizējot statistikas ražošanu:

LLM (Lielie valodas modeļi): Preču klasifikācija (COICOP 2018) un darba sludinājumu apstrāde kopā ar OCR tehnoloģijām

Mašīnmācīšanās: Iedzīvotāju skaita novērtēšana un teritoriālo ekonomisko rādītāju modelēšana

Satelītdati: Būvniecības aktivitāšu automātiska identificēšana

MCP integrācija: Modeļa konteksta protokola izmantošana drošai datubāzu piekļuvei

Procesu automatizācija: Pāreja uz uzņēmumu klasifikāciju NACE 2.1 versijā

Tiesiskā vide: CSP nodrošinās tehnoloģisko ietvaru jaunajam nacionālajam Mākslīgā intelekta centram.

Uzticamība un kvalitāte: IKP aprēķina reforma

Mērķis: Caurspīdīgāki un metodoloģiski pamatotāki IKP aprēķini, mazinot revīziju un kļūdu skaitu.

IKP Padome: Neatkarīgas padomes izveide metodoloģijas un aprēķinu kvalitātes uzraudzībai

Jauna IT sistēma: Nacionālo kontu sistēmas izveide garantētai auditējamībai

Skenerdatu integrācija: Jauna pieeja patēriņa cenu indeksu aprēķinos

SNA 2025 standarts: Pāreja uz Nacionālo kontu sistēmu 2025

Institucionālā stiprināšana un neatkarība

Problēma

Eiropas Komisijas Prakses kodeksa audits (2023) norādīja uz riskiem CSP profesionālajai neatkarībai, jo Ministru kabinetam jāapstiprina statistikas veidlapas.

Risinājums

- Oficiālās statistikas programmas un veidlapu apstiprināšanas deleģēšana ministra līmenī (Ekonomikas ministrija).
- Nodrošina elastību un operatīvākas izmaiņas.
- Samazina birokrātisko slogu valdības līmenī.
- Garantē stingru atbilstību starptautiskajiem neatkarības standartiem.

Nepieciešamā administratīvā rīcība

Lai garantētu datu privātumu un neatkarīgu uzraudzību jaunajā centralizētajā sistēmā, nepieciešams atbalsts:

1 amata vieta
20 763,12 EUR/gadā

Priekšlikums:

Vienas amata vietas un atbilstoša finansējuma pārdale no CSP uz Datu valsts inspekciju (DVI).

Termiņš:

3 mēnešu laikā pēc grozījumu Valsts pārvaldes iekārtas likumā spēkā stāšanās.

Mērķis:

Nodrošināt DVI kapacitāti veikt regulārus un neatkarīgus personas datu apstrādes auditus CSP Drošajā datu apstrādes vidē.

Dati Latvijas attīstībai

- **Dati pieejami lēmuma pieņemšanai – laikā, kvalitatīvi, intuitīvi**
- **Drošas sistēmas**
- **Rezultātorientēts budžets**
- **MI gatavi**

